

ред дівчаток — 32,7% і 15,2% від загальної кількості обстежених дітей із "забруднених" і "чистих" районів відповідно.

Висновки

Таким чином, результати проведеного дослідження свідчать про негативні тенденції у фізичному розвитку дітей дошкільного віку, які мешкають в умовах сучасного промислового міста. Наявність серед обстеженого контингенту дітей із "забруднених" районів проживання значно більшої кількості осіб з відхиленнями у фізичному розвитку вказує на чітку залежність процесів росту і розвитку дитячого організму від якості довкілля.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ёжова О.О., Басанець Л.М., Іванова О.І. Показники фізичного розвитку дітей дошкільного віку м. Суми // Довкілля та здоров'я. — 2000. — № 3 (14). — С. 32-34.
2. Карпова Е.Г., Архирева В.А., Скачкова М.А. и др. Здоровье детей дошкольного возраста в городах с разным уровнем загрязнения окружающей среды // Гигиена и санитария. — 1998. — № 6. — С. 35-37.
3. Крамаренко Н.М. Особливості фізичного розвитку дітей раннього віку в умовах промислового міста // Педіатрія, акушерство та гінекологія. — 2002. — № 3. — С. 20-24.
4. Лысенко А.И., Яруллин А.Х., Даутов Ф.Ф. Состояние здоровья детей дошкольного возраста на территориях с различным уровнем антропогенной нагрузки // Гигиена и санитария. — 2002. — № 4. — С. 41-43.
5. Мешков Н.А., Иванов С.И., Вальцева Е.А., Анциферов Б.М. Адаптационное состояние детского организма как индикатор неблагоприятного влияния окружающей среды // Гигиена и санитария. — 2007. — № 5. — С. 52-53.
6. Сухарев А.Г. Технология социально-гигиенического мониторинга детского и подросткового возраста // Гигиена и санитария. — 2002. — № 4. — С. 64-67.
7. Федотова Т.К. Динамика соматического статуса московских детей // Гигиена и санитария. — 2008. — № 2. — С. 84-87.
8. Фізичний розвиток дітей різних регіонів України. — К.: КІМО, 2003. — Вип. 2. — 230 с.
9. Ямпольская Ю.А. Популяционный мониторинг физического развития детского населения // Гигиена и санитария. — 1996. — № 1. — С. 24-26.

THE UP-TO-DAY STATE OF THE INSECTICIDE PREPARATION QUALITY VALUATION IN UKRAINE

Yevtushenko O.I., Karpenko L.V.

СУЧАСНИЙ СТАН ОЦІНКИ ЯКОСТІ ІНСЕКТИЦИДНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

**ЄВТУШЕНКО О.І.,
КАРПЕНКО Л.В.**

Державна установа "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва Академії медичних наук України"
УДК. 614.449

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ОЦЕНКИ КАЧЕСТВА ИНСЕКТИЦИДНЫХ СРЕДСТВ В УКРАИНЕ

Евтушенко А.И., Карпенко Л.В.

Либерализация торговли и расширение сферы услуг вызвали массовое заполнение рынка некачественными инсектицидными средствами с сомнительной эффективностью и неадекватно заявленными режимами применения. С целью улучшения сложившейся ситуации необходимо прогнозировать реальную эффективность различных препаративных форм инсектицидных средств для уничтожения целевых объектов. Изучение и сравнительную оценку эффективности средств можно проводить лишь в экспериментальных условиях на культурах насекомых едиными методиками. В Украине отсутствует документ, который позволил бы специализированным лабораториям объективно оценивать эффективность инсектицидных средств, получать сравнительные результаты, поэтому создание такого методического документа крайне необходимо.

исельність членистоногих, у тому числі кровососних комах, які є переносниками збудників багатьох захворювань вірусної, протозойної та зоонозної етіологій, а також комах, які впливають на санітарно-епідемічний стан громадських і суспільних об'єктів, контролюють різними способами та засобами [1]. Для знищення синантропних комах використовують інсектицидні засоби, діючі речовини яких належать до різних класів і груп хімічних сполук: фосфор- і хлорорганічні сполуки, піретроїди та піретрини, карбамати, аміногідрозони, фенілпіразоли, неоникотиноїди, авермектини, нова група спиносини тощо [2, 3].

У чистому вигляді (у вигляді технічних засобів) інсектициди застосовують рідко. Для дезінсекції здебільшого використовують комбіновані засоби, до складу яких, окрім діючої або діючих речовин, входять допоміжні функціональні та технологічні компоненти (розчинники, стабілізатори, антиоксиданти, запашки, барвники, наповнювачі, пропеленти тощо).

До організму комах інсектициди можуть надходити різними шляхами: через покрови тіла (кутикулу), систему травлення, дихальні шляхи. Залежно від шляху та способу проникнення інсектициди поділяють на кишкові, контактні, фузігантні та системні. Деякі інсектициди за дією на цільові об'єкти можна віднести одночасно до двох або трьох груп.

Зазвичай на практиці використовують певну препаративну форму. Найбільш ефективну та економічну для конкретних умов форму обирають залежно від фізико-хімічних властивостей діючих речовин, призначення препарату та способу його застосування. Останнім часом створено різноманітні

© Євтушенко О.І., Карпенко Л.В. СТАТТЯ, 2009

препаративні форми інсектицидних засобів: емульсії, суспензії, дусти, таблетки, пластики та рідини для електрофумігаторів, спіралі, принади, пастки і багато інших.

До препаративних засобів, які призначаються для медичної дезінсекції, пред'являються певні вимоги. Вони повинні мати високу інсектицидну активність і не шкодити здоров'ю людини; знищувати комах за короткий термін і за мінімальної дози; не викликати пошкоджень і не псувати об'єктів, на які їх наносять або на які вони потрапляють під час обробки; не бути пожежонебезпечними; не втрачати ефективності за дії різних метеорологічних факторів; задовольняти естетичні вимоги споживачів.

З гігієнічної точки зору інсектицидні засоби не повинні спричиняти гострих і хронічних отруєнь у людей та тварин у рекомендованій концентрації та нормах витрат, не викликати віддалених негативних проявів у нинішньому і майбутніх поколіннях людей, не накопичуватися в об'єктах зовнішнього середовища. Вони мають бути менш токсичними і небезпечними для здоров'я населення, порівняно з вже існуючими аналогами.

Санітарно-профілактичні і винищувальні заходи для боротьби зі синантропними комахами здійснюють спеціально навчений персонал дезслужби та населення, яке купує інсектициди через торговельну мережу. Лібералізація торгівлі та розширення сфери послуг дозволили створити в Україні ринок, який вирізняється різноманітністю препаративних форм. Переважна більшість інсектицидних засобів надходить в Україну із закордону і потребує ретельної перевірки якості. Детального вивчення вимагають також нові вітчизняні аналоги [3].

Збільшення переліку засобів на ринку України крім очікуваних позитивних результатів супроводжується й негативними явищами: надходженням на ринок продукції низької якості із заниженим вмістом діючих речовин, неадекватно заявленими режимами застосування. Продаються також інсектициди з неперевіраним і небезпечним вмістом речовин для здоров'я людини, без фахово підготовлених інструкцій щодо за-

THE UP-TO-DAY STATE OF THE INSECTICIDE PREPARATION QUALITY VALUATION IN UKRAINE

Yevtushenko O.I., Karpenko L.V.

The large — scale filling of the market by low-quality insecticide preparations asks for forecasting of their real efficiency. In the Ukraine the methodical document which make it possible for specialized laboratories to consider the insecticide preparations efficiency objectively and to obtain the comparable results is absent. The availability of such document is very important.

ГІГІЄНА ДЕЗІНФІКУЮЧИХ ЗАСОБІВ

стосування. Масове заповнення ринку неякісними, з сумнівною ефективністю, фальсифікованими препаратами створює суттєву загрозу епідемічній безпеці держави.

Для поліпшення існуючої ситуації та недопущення у практику медичної дезінсекції та у торговельну мережу неякісних інсектицидних засобів необхідно прогнозувати реальну ефективність препаратів. Всі вони мають проходити оцінку у лабораторних умовах.

Інсектицидні засоби заведено оцінювати за двома основними параметрами: ефективністю та безпекою [1, 4]. Ефективність препаративних форм визначають за їхньою специфічною активністю щодо цільових об'єктів. Залежно від конкретних завдань може визначитися гостра та залишкова специфічна активність (персистентність) засобів, тобто збереження інсектицидних властивостей певний час на поверхні або на об'єктах, що підлягають обробці. Якщо вимоги до гострості активності препаратів завжди однозначні, то вимоги до персистентності можуть бути діаметрально протилежними.

Основним завданням досліджень зі специфічної інсектицидної активності є визначення кількісних параметрів її для прогнозування цільової ефективності з урахуванням норми витрати, властивостей конкретної препаративної форми, умов застосування для недопущення неефективних засобів у практику дезінсекції та до продажу населенню.

За часів СРСР вивчення засобів вітчизняного та зарубіжного виробництва провадилося лише у Москві і за чинними на той час методиками. Результати подальшої роботи, наукових пошуків і нових розробок з цього питання щорічно публікували у збірниках наукових праць

Інституту дезінфектології АМН СРСР та інших виданнях. У Російській Федерації 1998 року було зроблено спробу створити новий методичний документ з оцінки безпеки та ефективності дезінфекційних засобів [5], який невдовзі (2004 р.) частково було перероблено [6]. За останні 10-15 років у світі створено велику кількість різноманітних препаративних форм інсектицидних засобів, визначення ефективності яких вимагає модернізації старих методів та розробки нових методик. Щоб мати можливість об'єктивно оцінити якість різноманітних препаративних форм цих препаратів потрібні єдині методичні засади, які б дозволяли адекватно визначати специфічну активність і цільову ефективність засобів, неупереджено порівнювати їхні якості у межах певних препаративних груп, розробляти норми витрати препарату. Методи визначення специфічної активності мають відтворюватися, супроводжуватися контрольними експериментами, дослідження — бути кратними.

Вивчати і провадити порівняльну оцінку якості інсектицидних засобів можна лише в експериментальних умовах на стандартних лабораторних культурах комах [7]. Перевагою лабораторних досліджень є однорідність біологічного матеріалу, відомий рівень чутливості до еталонної речовини, при цьому експерименти повинні провадитися за єдиними методиками по кожній групі засобів. Проте в Україні донині відсутній нормативно-методичний документ [8], який дозволив би спеціалізованим лабораторіям об'єктивно оцінювати ефективність та якість інсектицидних засобів, отримувати порівняльні результати. Тому створення такого документу в Україні є конче необхідним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вашков В.И. Дезинфекция, дезинсекция и дератизация. — М.: Медгиз, 1956. — 732 с.

2. Путинцева Л.С., Дремова В.П., Мальцева М.М. Справочник по препаратам, разрешенным для применения в медицинской дезинсекции. — Тюмень, 1995. — 95 с.

3. Карпенко Л.В. Актуальні напрями в методичній дезінсекції, методи та засоби // Матеріали наради-семінару з актуальних питань дезінф. справи в Україні. Присвячено 70-річчю з дня заснування Харківської дезстанції. — К., 2003. — С. 41-43.

4. Дремова В.П., Путинцева Л.С., Ходаков П.Е. Медицинская дезинсекция. Основные принципы, средства и методы. — Екатеринбург: Витар-Путивед, 1999. — 319 с.

5. Методы испытаний дезинфекционных средств для оценки их безопасности и эффективности. — М., 1998. — 101 с.

6. Методы определения эффективности инсектицидов, акарацидов, регуляторов развития и репеллентов, используемых в медицинской дезинсекции: Методические указания МУ 3.5.2.1759-03. — М., 2004. — 87 с.

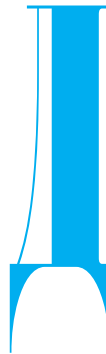
7. Расницын С.П. Испытания инсектицидов и родентицидов на целевых объектах в лаборатории // РЭТ — ИНФО. — 1999. — № 4. — С. 10-12.

8. Пенишкевич Я.И., Карпенко Л.В. Обзор средств для защиты от кровососущих комаров в Украине // Матер. наради-семінару з актуальних питань дезінф. справи. — К., 2004. — С. 42-44.

PROBLEMATIC CHARACTER OF PRE-GRADUATE EDUCATION OF HYGIENISTS

Grebnyak N.P., Lastkov D.O., Ermachenko A.B., Agarkov V.I., Grischenko S.V.

ПРОБЛЕМАТИЧНІСТЬ ДОДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ГІГІЄНІСТІВ

**ГРЕБНЯК М.П.,
ЛАСТКОВ Д.О.,
ЕРМАЧЕНКО О.Б.,
АГАРКОВ В.І.,
ГРИЩЕНКО С.В.**

Донецький національний
медичний університет
ім. М. Горького

УДК 613.0-057.84:378.146

О актуальних проблем підвищення ефективності охорони здоров'я населення належить удосконалення медичної освіти. Одним з основних підходів реформування сучасної медичної школи є впровадження так званої Болонської системи, сутність якої полягає у застосуванні кредитно-модульної організації навчального процесу. Однак метафізичне використання Європейських стандартів освіти залишає без уваги критичні тенденції у здоров'ї населення нашої країни (депопуляція, високі рівні малюкової смертності, захворюваності та інвалідності населення, надсмертність у працездатному віці, значно менша тривалість життя, значні темпи приросту захворюваності) [1, 4, 15]. Підвищення професійної компетентності медичних фахівців потребує нових підходів до розробки змісту, форм і методів професійної підготовки з урахуванням стану здоров'я та соціально-економічних відносин у суспільстві.

До головних факторів вирішення проблем формування та збереження повноцінного здоров'я населення належить забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя. Нині його роль особливо зростає [6, 7]. У зв'язку з цим пріоритетного значення набуває підготовка спеціалістів "Медико-профілактичної справи" з питань виявлення факторів ризику, гігієнічної донозологічної діагностики, обґрунтування і

ПРОБЛЕМАТИЧНОСТЬ ДОДИПЛОМНОЙ ПОДГОТОВКИ ВРАЧЕЙ-ГИГИЕНИСТОВ Гребняк Н.П., Ластков Д.О., Ермаченко А.Б., Агарков В.И., Грищенко С.В.

Реформирование додипломной подготовки врачей по специальности "Медико-профилактическое дело" не учитывает национальные особенности здоровья, отвергает десятилетиями сформировавшуюся классическую систему подготовки на санитарно-гигиенических факультетах, при игнорировании профилизации обучения по профилактической медицине. Образовательно-квалификационная характеристика и образовательно-профессиональная программа подготовки отраслевых стандартов высшего медицинского образования, а также учебные планы сконцентрированы на приоритетности лечебно-диагностического направления в обучении специалистов "Медико-профилактического дела". Государственная политика в сфере санэпиднадзора как самостоятельного интегрального направления политики охраны здоровья населения детерминирует приоритетность формирования на додипломном этапе подготовки по специальности "Медико-профилактическое дело" системы профессиональных знаний, умений и навыков по обеспечению санитарного и эпидемиологического благополучия населения.

Ключевые слова: додипломная подготовка, врачи-гигиенисты.

© Гребняк Н.П., Ластков Д.О., Ермаченко А.Б., Агарков В.И., Грищенко С.В. СТАТТЯ, 2009